

Velik Moment.

Mala, lična knjižica »Velik Moment« nas je zelo razveselila. Razmišljala jo je J. K. Izšla je ker: »Te dni stopa prvič S. L. S. večina čez prag deželne zbornice kranjske — med petdesetimi 27 mož . . . Razmišljatelj je odkrit, odločen, oster. Resnico pove. Našim somišljenikom kliče v spomin minule hude boje z nasprotniki katoliške demokracije, ki so se vsaj glede na osebne napade na Kranjskem nekoliko omilili, divjajo pa še na Goriškem in na Štajerskem, ne po krivdi naših somišljenikov. »Velik Moment« priporoča »Edinost«, »Agilnost«. Ker nam govori »Razmišljatelj« iz srca, ga prosimo: v drugi izdaji, ki jo »Veliki Moment« mora doživeti, če stori vse naše časopisje in vsi naši somišljeniki svojo dolžnost, deleatur v zadnjem odstavku stran 17 od »jo« do »si« predzadnja vrsta stran 17, nadalje deleatur neslovenske citate ali jim pridejati tolmač, kakor tudi nič v tekstu spacionirati in poldebelo staviti, ker ni moderno. Podpišemo v polnem obsegu vse, kar piše o organizaciji, o naših nalogah in »Še bolj globoko in na široko«. Razmišljatelj je naslikal nekatere naše naloge. V »München-Gladbach« nekaj tednov, pa v Kolin, II. izdaja »Velik Moment« pridobi kakih šest strani, a naša ljudska organizacija morebiti prepotrebno krono organizacije »Ljudsko društvo za katoliško Slovenijo.« Vsak naš somišljenik mora kupiti »Velik Moment«, ki stane le 40 h. Načela »Velikega Momenta« morajo postati splošna last katoliškega slovenskega ljudstva, preiti v srce in kri vseh naših ljudi. Morajo!

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak
: petek. :

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih
ulicah št. 6.

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 3.—
pololetna . . . „ 1.50
četrletna . . . „ 0.75
Posam. štev. „ 0.10

Štev. 8. V LJUBLJANI, dne 22. januarja 1909. Leto IV.

Ljudje krščanski, ne dajte se vleči od liberalcev.

Vsakomur pravico! Odpadnikom zaničevanje!

Gospod urednik, dajte mi malo prostora v svojih predalih. Čutim potrebo, dati zopet enkrat duška svojim mislim in občutkom. Če se me Vi ne usmilite, drugod me ne bodo vzeli pod streho.

Kaj pa imam takega povedati?

Dr. Šusteršič se mi je zopet enkrat neizmerno prikupil. Na kaj mislim? Na njegov govor v deželnem zboru o priliki proračunske debate. To je bil govor velikega politika, bistrega misleca, in moža-poštenjaka, neustrašnega in pravičnega na vse strani. Slo se je za to, kdo je bil kriv septemberskih dogodkov in umorov. In dr. Šusteršič je — kakor je rekel — solnce in senco res pravično razdelil. S tem je že žaljeni pravici dal zadoščenje. Vendar želim še jaz dodati nekaj pojasnila, ki ga dr. Šusteršič morda iz raznih ozirrov ni mogel.

Jaz ne bom branil barona Schwarza več kakor je prav. Nimam prav nobenega posebnega vzroka, potezati se zanj. Toda pravica vsakomur! Fiat iustitia — pereat mundus! Naj se pogrezne svet — pravica mora biti! Krivice ne smemo trpeti — naj se godi zadnjemu beraču ali pa deželnemu predsedniku. In krivica, grda krivica se je godila deželnemu predsedniku baronu Schwarzu.

Libralcem baron Schwarz že dolgo leži v želodcu. In res jim je dal s septemberskimi dogodki in z imenovanjem Belarjevim nekaj povoda, da so imeli za kaj prijeti. In tedaj so izlili nanj svoje ogorčenje s krasnimi pridevki: morilec, svinja, baraba, in kar je drugih takih rožic, ki rastejo na liberalnem zelniku.

Tedaj so pa mislili naši ljudje, da morajo tudi z volkovi tuliti in vpiti »Križaj ga!« Menili so, da imajo v baronu Schwarzu res najhujšega sovražnika. — Ne mislimo pa s tem naših poslancev, saj ti so se povsem korektno vedli: mislimo le na ostalo naše občinstvo, na javnost našo. T o je treba korigirati.

Kako hitro gremo mi liberalcem na lim! — Zakaj pa liberalci barona Schwarza sovražijo? Ne zato, ker je Nmec, ampak zato, ker ni njihov. Nasprotovali so poštenemu Win-

klerju in požrli bi radi Schwarza; dober je bil samo — Hein. Zakaj? Zato, ker je bil liberalec, zagrizen, strupen liberalec. Da je bil tudi nemški nacionalc, da je zadajal klofute našemu narodu, kolikor je mogel, to mu je bilo vse odpuščeno. Sistem ponemčevanja je vpeljal Hein, kakor je Šusteršič odkrito povedal; odgovoren zanj naj bi bil Schwarz! Ne odobravamo ponemčevanja pod Schwarzem; a Schwarz je še vedno angel proti Heinu — v vsakem oziru. Schwarz je osebno pošten človek, mirnega značaja, Hein prevzet, aroganten človek; Schwarz je pri zadnjem velikem štrajku blagodejno posredoval med delavci in delodajavci; pokazal, da ima srce za delavca; Hein je delavsko in kmetsko ljudstvo sovražil, zanje imel samo žandarje in mu odjedel, kjer je kaj mogel.

Če se liberalci zadirajo v Schwarza, naj! To je njih manira. V priimkih in psovkah so bili od nekdaj junaki. Prej smo bili mi na vrsti — žindra, dihur, čuki itd. nam še zdaj zvené po ušesih — zdaj so si izbrali drugega. Toda tako nizkotno psovanje se samo obsoja, in pada na tiste nazaj, ki ga izbruhavajo!

Pa če liberalci to delajo, imajo zato svoje vzroke. Iz tega pa ne sledi, da bi morali za njimi tudi mi capljati. In to je, na kar sem hotel opozoriti. — Živimo v času narodne sloge. Lepo! Kdo bi ne bil mirnega življenja med brati vesel? A v tej slogi moramo mi previdni biti, svojo samostojnost krepko varovati in nikomur na ljubo se ne svojemu prepričanju odrekati! Ne kar nam bo kdo diktiral, ampak kar bomo sami spoznali za dobro, to bomo mislili in to delali.

Morebiti se mi bo zamerilo, da Schwarza v varstvo jemljem, ki je vendar kriv ponemčevanja med nami. Nikakor ne zagovarjam, kar je res napačnega; a preden druge napadamo, izprašajmo prej svojo vest, če smo sami brez krivde! Iz srca se veselim poslovenjene Ljubljane, — a bridka misel me prešine vselej pri tem: Dveh človeških žrtev je bilo treba, da se je Ljubljana nekoliko otresla svoje stare nemškutarije. Ali je bilo treba, da se je Ljubljana nekoliko otresla svoje stare nemškutarije. Ali je bilo tega res potreba? Ali se to poslovenjenje ni moglo že davno davno prej mirno izvršiti? Mi vsi — »klerikalci« in liberalci — smo v tem grešili. Veliki

Spoštuj starše!

Izvirna povest.

(Dalje.)

»Ti si vedno tako dober s tvojo bolno materjo, dragi Leopold. Bog naj ti stotero poplača tvojo otročjo ljubezen, zakaj otrokom, kateri svoje starše ljubijo in spoštujejo, se nikdar slabo ne godi. Slušaj torej moje sanje. Sanjalo se mi je, da sva neki večer po neznanj hosti hodila in pravo pot zgrešila. Nebo se je pooblačilo, strašen vihar je nastal in jelo se je mrachiti. Sedaj šele spoznava, da sva zašla. Iskala sva prave poti, pa brez uspeha. Mrzlo je prihajalo, mene slabost obide, zgrudim se na tla. V tem se prebudim, pa kmalu zopet zaspi. Dozdeva se mi, da v svojej sobi na postelji ležim, na mizi stala je svetilka, ki je pa že prav slabo gorela. Nakrat zagledam tebe v težko železje okovanega, brezupno roke stezati proti meni; a jaz sirota, ti nisem mogla pomagati, ravno tako se mi je zdelo, kakor da bi težka skala na mojih prsih ležala. Toda, glej! zopet

se vse spremeni. Soba je mahoma vsa razsvetljena, zal fantič, milega obraza, se bliža tvojemu zaporu, dotakne se železja, koje pri tej priči odpade in k zopet zaželjeni prostosti in žalostni materi izroči. Takoj potem se prebudim. Mar niso to v resnici lepe sanje, moj Leopold?»

»Pač res, lepe sanje so to, ljuba mati!« odvrne Leopold. »Pa sanje so sanje; ako bi jaz sanjam kaj veroval, bi vam jih pač lahko razložil. Neznani gozd ne pomenja gotovo nič drugega, nego naše sedanje žalostno in revno stanje; zapor pa gotovo še kaj bolj žalostnega, kar bom morda še prestati in pretrpeti moral. Tisti lepi in prijazni fantič pa gotovo ni nihče drugi nego angelj Gospodov, kojega dobrotljivi Oče po svetu pošilja, da reveže tolaži in njihove križe in težave pred božji prestol poklada. Misel moja je ta, da so dobre in prijetne sanje vedno boljše nego slabe, kajti če drugega ne, vsaj človeka za nekoliko časa z boljšem tolažijo.«

»To je vse res, dragi Leopold, kar ti praviš, pa vendar me navdaja sladko upanje, da

nam bo ljubi Oče nebeški trpljenje polajšal ter se nas revnih otrok usmilil. Tebi je mrzlo, ljubi sin! ti trpiš radi svoje bolne matere. Ako to pomislim, da ti v tvojih letih vse kar mladega človeka razveseljuje, zavoljo svoje uboge matere opuščáš, in da jaz zate nič drugega storiti ne morem, nego moliti, da bi ljubi Bog tvojo otročjo ljubezen stotero povrnil, hoče mi srce skoro žalosti počiti. Oh, dragi moj Leopold, že od zibeli si tako nesrečen!«

»Za Boga, ljuba mati! ne belite si glave s takimi in enakimi domišljijami. Verujte mi, kar jaz za vas storim, je le majhno povračilo tega, kar ste vi z menoj trpeli celih dvajset let. Ne prosim Boga družega, nego samo to, da bi vi skoro ozdraveli, drugo naj bo že kakor hoče.«

»Ne, tako ne more ostati, zakaj Bog je neskončno pravičen, poplača dobro in kaznuje hudo; torej bo gotovo tudi tvojo otročjo ljubezen poplačal. Kedaj in kako, tega sicer ne vem, enkrat pa gotovo, zakaj Gospod je večna resnica, vse kar reče, je res, in kar obljubi, gotovo izpolni!«

(Dalje prihodnjič.)

Hribar je imel na svoji kreditni banki cele stene nemških napisov, in tako za njim vsi drugi. Ali je tega Schwarz kriv? Od nekdanj so me v oči bodli in pekli ti nemški napisi, — pa ni bilo nič za pomagati in preurediti. Nemškutarija je bila priručna na ljubljanske stene. Če se je zdaj nekoliko ostrgala ta stara umazanija, bodimo veseli; ne pozabimo pa: bili smo s a m i k r i v i, da je bilo treba katastrofe, preden se je to izvršilo!

Zdaj pa še nekaj! Schwarz psujejo, drugih pa ne vidijo. Razume se, da bi bilo edino pravično, da bi bil deželni predsednik na Kranjskem Slovenec. Pa če je Schwarz rojen Nemec in ga je osrednja vlada na Kranjsko poslala, on ne more za to. Poštenim Nemcem čast — kakor poštenim Slovencem!

Nekaj drugega pa je Nemec in — nemškutar! In tu imamo v deželnem zboru enega človeka, ki bi zaslužil, da izvé, kar mu gre, pa ga nikdo ne vidi! To je górijanskega kmeta sin, Balohov Jože, ki se piše po kranjsko za Šwegeljna, po nemčurško pa Schwegel. Če kdo zasluži, da se pošteno okrači, je ta človek. Vprašam: Kaj zasluži človek, ki vse svoje zmožnosti in ves svoj vpliv porablja le v to, da bi svojemu rodu škodoval? Kako globoko mora zamoriti človek vse človeške občutke, da je zmožen za kaj takega! Katera beseda je dovolj grda, da bi zadosti označila tako ostudnost?! — In vendar ga ni poslanca iz nobene slovenske stranke, ki bi temu staremu grešniku izprašal njegovo kosmato vest, da bi se spoznal in spokoril, preden ga Bog pokliče s tega sveta. Noben poslanec, ki ima kaj narodnega čuta, bi ne smel govoriti s človekom, ki je zmožen tolike grdobije, da pljuje svoji materi v obraz. — On se poteguje v deželni zbornici za Nemce, pa nobeden naših poslancev nima poguma, mu zabrusiti v obraz: Kaj ste Vi Nemec?! Renegat nesramni! Dokler je Dežman žalostnega spomina hodil po zemlji, je renegatstvo veljalo za brezčastno; temu se pa vse vklanja: ekselencia, ekselencia! Saj vemo, kako si je ekselencu zaslužil; saj poznamo njegovo preteklost. Zgodovina bo o njem sodila. Pa tudi sodobnost mora ž njim postopati tako, kakor zasluži in ne drugače!

Se en podoben eksemplar imajo nemški poslanci v svoji sredi. To je dr. Eger, slovenske matere in kat. starišev sin, — apostat. Ta je menil, da mora svojemu nemštvu, ki ga je pa — kakor povedano — samo pol, s tem čast delati, da sprejme tudi »nemško«, to je lutrinarsko vero. Gotovo je to storil Eger iz žive srčne potrebe, da bi se ložje zveličal, a globokega prepričanja o edino-zveličavnosti protestantske vere. Gotovo je zdaj silno pravoveren in pobožen evangelski kristjan in prebere vsak dan najmanj tri kapitljne evangelija.

Ljudje krščanski, ki imate kaj poštenja v sebi, kako moštvo je to, tako pometati in prevračati s svetim verskim prepričanjem?! Kako naj se dovolj zaničljivo označi tako ravnanje?!

In takega imajo kranjski Nemci za svojega »voditelja«! Enega renegata in enega apostata! Gratuliramo!

Tu imate, poslanci liberalni kakor katoliški, dva hvaležna objekta, da si jih natančneje ogledate in privoščite, kakor zaslužita. S poštenimi ljudmi pa ravnati pošteno! In če so kaj zakrivali, ž njimi obračunati, možko ne pa divjaško! Najprej pa sami čislati svoj jezik, potem šele od drugih zahtevati, da ga čislajo!

Končam: Vsakomur pravico — bodi Nemec, bodi Slovenec! Odpadnikom — renegatom in apostatom — najgloblje zaničevanje!

(Op. ured. Doposlani članek smo objavili neizpremenjen, ker navaja misli odločnega pristajaša S. L. S., dasi sodi pisatelj v nekaterih stvarih preostro.)

Rudar.

Idrija. Naše mesto je imelo že veliko poslancev v občinski svet, deželnih in državno-zbornih poslancev, a deželni poslanec, ki ga sedaj imamo, prekaša ne le vse bivše poslance našega mesta, ampak tudi poslance in državnike celega sveta sploh. Vajeni smo bili, da so nam poslanci razvijali svoj program in obljubovali železnice, ceste, delavske hiše, višje plače, drva, žito, sploh vse kar zamore poslanec doseči. Sedanji deželni poslanec, g. Engelbert Gangl pa je obljubil — tovariši strmite — nebesa na zemlji. Videli smo hoditi g. poslanca zamišljenega in zatopljenega v nekaj, kar seveda nismo mogli niti slutiti, a sedaj nam je jasno, ta veleum hoče nebesa na zemlji narediti. Tako je sam povedal na učiteljskem shodu v Ljubljani. Bajе ima tudi že vizitke z napisom: »Engelbert Gangl, stvarnik nebes na zemlji.« Kako se je moje srce smejalo, ko sem prišedši v jamo pred trd kamen, slišal tovariša reči: »Oj

ti rob trdi, v koliko trpljenje in nevarnost si mi bil ti, sedaj pa bode na mah drugače, Gangl nam bode ustvaril raj — nebesa.« »Oho, prijatelj, mu odgovorim, »ti se motiš, Gangl hoče narediti nebesa na zemlji, pod zemljo pa najbrže še vse po starem ostane, sicer pa moramo še počakati, da se g. poslanec bolj natanko izjavi. Naj pa bo že kar hoče, izvedel sem, da se za Ganglova zemeljska nebesa že razne vlade zanimajo, ja, gospod poslanec je baje dobil ponudbe Amerike, Rusije, Francije, Turčije, Srbije, Kine in ne vem še katerih držav, naj se tja naseli, obljubili so mu tudi nebeško plačo, samo da vstvari tam zemeljska nebesa. Toda mi ga ne pustimo, tukaj je, in tukaj bo. Naš je. Ubogi tovariši, ki se v potu svojega obraza trudite za svoj kruh, ubogi vpokojenci, ki ste po 40letnem trdem delu dobili tako majhno pokojnino, da se komaj preživljate, uboge vdove, ki ste mogle do sedaj s tremi kroncami pokojnine na mesec izhajati, ubogi berači, ki ne veste, kaj boste jutri v usta nesli, vsi trpini ubogi, napočil je čas, ko lahko zapojete vsi veselo pesem — o nebesih na zemlji. Izginila bodo društva za otroško varstvo, najdenišnice, izginile Vincencijeve družbe, družbe proti jetiki, rešilna društva, požarne brambe, bolnišnice, izginili bodo zdravniki, lekarnarji, sodniki, žandarji, policaji, izginile bodo ječe, izginili žulji, izginile solze, izginilo bode vse gorje in zasijalo bode solnce iz Ganglovih nebes na zemlji ter bode pošiljalo gorke žarke veselja in radosti na vse strani. In tedaj bode stvarnik zemeljskih nebes zasedel prestol in vladal — vsaj v fantaziji — vladal v svojih nebesih, dokler, no, dokler ne pošljejo njega svojci po moža v ornatu, kateri bode malo zemlje nanj vrgel in rekel: »Prah si bil in v prah se bodeš spremenil.« Tedaj pa želimo gospodu Ganglu res prave nebesa.

Zagorje ob Savi. Delavsko strokovno društvo krščanskih premogarjev imelo je v nedeljo, dne 17. januarja svoj občni zbor v novih zadružnih prostorih. Kljub slabemu vremenu udeležilo se ga je precej mož, od katerih se jih je zopet nekaj na novo vpisalo. Čast jim! — Rudarji, dogodek pred božičnimi prazniki nam ne sme iti iz spomina. Pokazali so zopet označevalci svobode v vsej svoji nagoti, kaki delavski zastopniki da so. Pri delavcih so bili vedno zoper delovodjo Piča. Pri delovodju pa zoper nas delavce. Tisti, ki hruli in nezadovoljne dela rudarje, ščiti delodajalca. Ali je to ljudovlada (demokratizem)? Če Čobal alstan z Martinkom hoče prevladati vse. To je pot, ki pomaga rdečim voditeljem do boljšega kruha. Z Martinkom bomo pa že obračunali ob času volitve.

Prometna zveza.

Občni zbor kraje skupine »Prometne zveze« v Ljubljani. V nedeljo, dne 17. t. m. se je vršil občni zbor ljubljanske kraje skupine »Prometne zveze« v gostilniškem salonu gospe Češnovarjeve v Kolodvorskih ulicah. Občnega zbora se je udeležil tudi državni poslanec g. Jožef Gostinčar. Predsednik podružnice g. Jakob Milavec je podal v kratkih potezah letno poročilo, iz katerega povzamemo, da je imela podružnica pretečeno poslovno leto dohodkov 1769 K 67 v. Saldo dne 1. jan. t. l. znaša 14 K 93 v. Društveni inventar je vreden 89 K. Sklene se tudi, da se odstrani nemški del traka na podružničnem vencu in se ga namesti s samoslovenskim. Ko je še g. poslanec Gostinčar obljubil po moči ugoditi željam nekaterih članov in se je izvolil stari odbor še za prihodnje leto, je g. predsednik Milavec zaključil občni zbor. Pripomniti moramo, da je sedaj glavni podružnični blagajnik g. Koleča Anton, Jenkove ulice 14.

Mrtvaščino je plačati za mesec januar za sledeče smrtne slučaje: 1. Anton Klopč, Freistadt. — 2. Ana Friesenecker, Freistadt. — 3. Evgen Alotti, Dolenja Tuzla. — 4. Leopold Wurzer, Amstetten. — 5. Barbara Schreiber, Dunaj, sev. želez. — 6. Anton Rohner, Bischofs-hofen. — 7. Ana Gruber, Piesendorf. — 8. Marija Fink, Bruck na Muri. — 9. Ivan Keller, Niklasdorf. — 10. Ana Fichtl, Plan na Češkem. — Vplačati je torej za 10 smrtnih slučajev po 50 vinarjev, to je 50 vin. Plača se v februarju.

Doklade za nočno službo na južni železnici. Vendar se je južna železnica spomnila revežev, ki opravljajo nočno službo in jim dovolila nočno doklado. Vsak, ki je kdaj opravljal nočno službo, vé, da mora delavec, ako hoče opravljati nočno službo, tud ponoči užiti nekaj hrane, potrebuje za to gotovo pred vsem denarja. Če kdo brez denarja ali pa jedi vendarle opravlja po noči vestno svojo službo, dela to na rivaš svojega zdravja in s tem dela veliko krivico svoji družini, ker ga bo družina kmalu zgubila. Zato so se v resnici veselili vsi tisti uslužbenci

južne železnice, ki opravljajo nočno službo, ko so izvedeli, da bodo odslej dobivali doklado za nočno službo. Toda glej krivico! Južna železnica je že davno znana kot skrajno umazano podjetje napram najnižjim delavcem. In to svoj umazanost tudi dosledno uganja in jo je pokazala tudi sedaj pri podeljevanju nočne doklade. Južna železnica je izključila od nočne doklade vse delavce. Delavec na južni železnici je naravnost pasje plačan. On in njegova družina žive v največji revščini in veseli morajo biti, da sploh izhajajo. Delavec mora biti vesel, da more imeti za hrano on in njegova družina krompir in sočivje. Kruha si skoro kupiti ne more, mesa pa sploh ne pozna drugače, kot živega. Zvečer gre delavec v službo. Lačen gre takorekoč že od doma. Kaj naj pa vzame seboj za ponoči? Srečen je še, če mu dobra njegova žena vtakne kos kruha v žep, največkrat pa še tega ni. In vendar se zahteva od delavca, da ravnotako vestno opravlja svojo nočno službo, kot jo mora opravljati nastavljenec. Zato pa je vnebovpijoča krivica, da so ravno delavci, ki so najbolj revni in potrebni, izključeni od nočnih doklad. Edino pošteno bi bilo, da dobe vsi brez razlike, ki opravljajo nočno službo, nočne doklade. Južna železnica pa je s tem najnovejšim činom zopet jasno dokazala, da je v resnici taka, za kakoršno jo imajo vsi poštene ljudje, namreč umazano podjetje. Gospode pa, ki imajo tudi tu kako besedo, opozarjamo, naj se spomnijo ubogih delavcev in skrbe, da se odpravi sramotno suženjstvo na južni železnici.

Za čuvaje c. kr. priv. južne železnice. Čuvaji južne železnice so zadnji čas precej razburjeni, ker se njihovo stanje ni prav nič izboljšalo, dasi je vodstvo južne železnice v svoji seji dne 17. oktobra 1907 sklenilo, da se sužbeno razmerje čuvajev uredi, kar bi bil v veliko korist čuvajem, ki so res veliki trpini, a zelo slabo plačani. Doslej se pa za čuvaje še ni kljub temu sklepu ni ničesar storilo, zato pa je vodstvo »Prometne zveze« sestavilo precej obširno spomenico, v kateri je služba kakor tudi plačilno stanje čuvajev južne železnice natančno razloženo. To spomenico je nesel dne 19. decembra 1908 krščansko-socialni poslanec dr. Franc Dorimann generalnemu ravnatelju dvornemu svetniku dr. Egerju in mu ob tej priliki tudi ustmeno razložil ves žalostni položaj čuvajev južne železnice. Gospod dvorni svetnik dr. Eger je naročil temu državnemu poslanen, naj sporoči čuvajem, da se sklep generalne direktije za izboljšanje stanja čuvajev, ki je bil namenjen čuvajem v okrožnici z dne 17. oktobra 1907, št. 385a, zato doslej še ni izvršil, ker je zadel na velike finančno-tehnične težkoče. Gotovo pa se bo izvršil ta sklep v letu 1909, in sicer ne šele proti koncu leta, ampak takoj pričetkom leta se bo pričel izvrševati ta sklep v dunajskem okrožju, takoj na to pa tudi v graškem in inomoškem okrožju. Z veseljem pozdravljamo to vest posebno še zato, ker se socialna demokracija prav nič ne briga za izboljšanje stanja ubogih čuvajev južne železnice, in da le »Prometni zvezi« se je zahvaliti, da se to izboljšanje tudi izvrši. Prav nič ne koristi železničarjem vpitje socialnih demokratov, da so le oni pravi zastopniki železničarjev, pač pa koristi čuvajem kakor tudi drugim železničarjem tiho in res pridno delo »Prometne zveze«, ki pri vsaki priliki jasno kaže, kdo ima srce za železničarje.

Krvoses kapitalizem.

Kranjska industrijska družba tudi ni tako nezmotljiva, oziroma nepozabljiva, kakor bi si kdo predstavljal. § 39 pravil bratovske skladnice določa doslovno sledeče: »Vsak moški član bratovske skladnice, ki je pri preskrbninski blagajnici po § 10, prvi do tretji odstavek zakona z dne 28. julija 1889, šte. 127 (§ 5 teh pravil) zavarovan, mora, če se oženi, vsaj v štirih tednih po poroki plačati ženitovanjsko pristojbino 2 K, katero dobi preskrbninska blagajna.« Slavna bratovska skladnica »Kranjske industrijske družbe« domislila si je to pa šele sedaj, ko imajo njeni oženjeni člani že po 4, 5 in še več otrok, in katerim je ob tem času vsaka krona velikega pomena. Dalje se omenja v §§ 9, 11, 37 i. dr. povsodi žena tudi kot članica bratovske skladnice, ako se zanjo dotični donesek plačuje. Ali niso morda veljavna pravila za vse člane enako, ali niso podvrženi vsi člani naznaniti svoje žene pri bratovski skladnici? Ako je primoran eden naznaniti jo, zakaj bi jih ne naznanili vsi?? Nekaterim članom so seveda pravila bratovske skladnice deveta briga, ki ne vejo, kaj je sploh v njih tiskano in čemu da jih sploh imajo, nekateremu se pa šele dostavijo, ko ga že ni več v tovarni. Zato bi pa moralo

načelnitvo bratovske skladnice skrbeti, da vsak član, kateri se oženi, naznani svojo ženo v predpisanem času pri bratovski skladnici, in da naznanijo vsi svoje žene. No! g. Pongratz! računovodja bratovske skladnice, ali se bode zgenili in malo pogledali in povprašali dotične možičke, ali imajo ženice zglašene pri bratovski skladnici ali ne?

Tobačno delavstvo.

Zahvala. Odbor »Podpornega društva tobačnih delavcev in delavk«, se najpristrčneje zahvaljuje, ki so se plesne veselice udeležili 9. t. m. ali zanjo darovali ter so s tem pripomogli do večjega sijaja. Posebna zahvala se izreče g. ravnatelju Alojziju Hlavačku, g. podravnatelju Josipu Kunzu, tajniku g. Ignaciju Elsnerju, tajniku g. Ernestu Wlasaku, tajniku g. Edvardu Krathowillu, pristavu Mat. Kowalovsky, pristavu Arkady Bonfilio, nadalje še asistentom gg. Josi pPenička, Josip Kaman, potem praktikanom gg: Em. Hermanu, Pav. Gerčarju, Fr. Korentu, Kar. Laurenčiču in soprogji, g. delovodju Fr. Gorjupu in g. pazniku R. Breskvarju. Dalje se izreka najtoplejša zahvala gg. zdravnikom tobačne režije dr. H. Högljerju, dr. Pet. Košenini in dr. Iv. Zajcu, dež. posl., kakor tudi vsem onim gg. delovodjem in gg. paznikom, ki se niso udeležili veselice, pač pa so prispevali k bolniškemu skladu.

Zahvaljujemo se najiskrenejše tudi vsem gg. državnim in deželnim poslancem, ki so nas počastili s svojim obiskom.

Prav posebno toplo se tudi zahvaljujemo gg. trgovcem in sicer: Janko Česnik, I. C. Mayer, Feliks Urbanc, Josip Petkosič, Mejač, gospod. Terezija Eger, Fran Čuden, Rudolf Zalar, Jakob Zalaznik.

Prisrčno zahvalo tudi izrekamo gg. lekar narjem Gabr. Picolli, Mil. Levsteku in Majerju.

Vsem, ki so pomagali, da je naša prireditel tako sijajno uspela, izrekamo najlepšo zahvalo! Navzočih je bilo čez 500 ljudi. Dobička je 300 K, ki se je vložil v bolniško blagajno. Odbor.

Z lastnimi močmi.

Strokovno društvo delavcev in delavk ljubljanske predilnice priredi dne 30. t. m. predpustno veselico pri gosp. Poljšaku na Martinovi cesti. Spored: 1. Pozdrav gostov. 2. Šaljiva pošta in korijandoli korzo. 3. Srečkanje. 4. Ples. Pri veselici svira kvartet. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina za osebo 30 vin. — Društvo vrši svoj poklic vestno s tem, da skrbi za podporo svojim obolelim članom, zato računa na mnogobrojen poset veselice. Dekleta, članice, se je udeleže v narodni noši. Ker društvo priredi to viselico na čast svojim tovarišem in tovarišicam, ki so bili ravno pretečeni teden odklikovani s svetinjami za 40letno službovanje, in teh je 11, trije moški in osem žensk, ki so še osebno vsi povabljeni, in bo zanje poseben prostor pripravljen. Tudi bo ta večer slovo jemal neki uradnik, ker bo zapustil tovarno in se preselil v tujino.

Poročilo o delovanju kršč. soc. strokovnega društva popirnih delavcev v Vevčah v letu 1908. Društvo je imelo 15 sej, 7 predavanj in shodov (shodi za časa štrajka niso všteti, katerih je bilo 48), socialni kurz je bil sedemkrat, posredovalo se je za delavce v 12 slučajih. — Članov šteje društvo v prvem oddelku koncem 1. 1908, 508 rednih, podporne 3 in 6 častnih. V drugem oddelku je bilo 125 članov. Pristopilo je v celem letu 62 rednih članov. — Prejemki prvega oddelka: prenos iz l. 1907 42 K 8 v, udnina 234 K 34 v, pristopnina 12 K 40 v, podporni udje 6 K, iz hranilnice 800 K. Vrnjeno posojilo 23 K 46 v, prosti darovi: gg. Fr. X. Oranič 10 K, Ivan Brenc 40 K, Jakob Dimnik 40 K, neimenovan 65 K 34 v, skupaj 1273 K 62 v. Izdatki: Upravni stroški 30 K 44 v, poštnina 67 K 9 v, tiskovine 139 K 59 v, brezdela podpora 717 K 47 v, v hranilnico 100 K, pravno varstvo 58 K 90 v, voznja 5 K 70 v, ostanek v blagajni 154 K 43 v. Toliko stroškov je nastalo vsled štrajka v naših tovarnah. Upamo pa, da se bo delavstvo toliko zavedalo, da se ta izguba kmalu poravnava. — Prejemki drugega oddelka: Prenos iz l. 1907 79 K 90 v, članarina 428 K 94 v, podporni člani 10 K, prosti darovi 89 K 84 v, skupaj 608 K 68 v. Stroški: Podpora bolnikom za 888 dni 463 K 12 vin., pogrebi 10 K, za maše umrlim udom 8 K, skupaj 491 K 12 v. Skupno premoženje obeh oddelkov koncem 1. 1908 znaša: v blagajni 272 K 9 v, v hranilnici: I. odd. 159 K 28 v, II. odd. 649 K 13 v, skupaj 808 K 41 v.

Iz rdečega cvetličnjaka.

Edino poštena stranka je socialno-demokratska! Tako se dere zadnji »Naprej«. Mi pa o tej poštenosti presneto dvomimo. Socialni demokrati so nas že nešteto krat okradli in ogoljufali. Vzglede naj nam bodo razne stavke itd. Ravno tako naj nam v vzgled služi gorenji in mnogi drugi članki. Gospoda, le lepo krinko proč in pokažite se v svoji nagoti. Potem sami sebi ne bodejte verjeli, da ste pošteni.

Ali bo polom, da rdečkarji že bobnajo o svoji »poštenosti«. Sicer bi to ne bilo nič čudnega, ampak mi svetujemo, da naj raje molčijo in ne vlečejo na tak način sum preveč nase. Da niste pošteni, to je že vsak otrok. Zato le lepo jezik za zobmi!

Edino slovensko delavsko glasilo, ki res zastopa koristi delavskega stanu, je »Naša Moč«. Razširjajte in podpirajte jo!

Aha, zato jih je toliko! Zadnji »Naprej« piše, da je hodil Kristus peš, neki duhoven pa, da se vozi v darovanem avtomobilu. S tem hoče povedati, da dotični duhoven slabo opsnema v hoji Kristusa. No, mogoče je to res. Ampak mi pa v tem oziru kaj radi pohvalimo rdečkarje. Oni svoje »sodruge« z lepim napredkom posnemajo. Če n. pr. danes ukrade »sodrug« A 10 K, bo že jutri »sodrug« B pouzmal 100—1000 K ali pa še več. Seveda je tedaj umljivo, zakaj da je te gospode, ki pravi, da je zasebna last tatvina, toliko. Oni namreč eden drugega posnemajo. Nam pa dajejo vzgled, da spoznamo, kako bo izgledala »božična socialna država«.

Za poštenega človeka je pač težko pridigati in učiti to, čemur sam ne veruje. Tako piše g. Ante v »Napreju«. Da, za poštenega človeka je to res težko, kaj pa socialni demokrati? Kaj Vam vse ne učijo, kar sami ne verujejo. Učijo, da so pošteni, pa tega ne verujejo. Pridigajo, da jim je vera privatna stvar, pa sami vedo, da to ni res. Učijo to, učijo ono, pa vedo sami, da vse to ni res in da je nemogoče, pa le učijo. S tem dajo samim sebi spričevalo, da so nepošteni. — Sicer pa kaj naj ta presneta »poštenost« na vsaki strani zadnjega »Napreja« pomeni? Ali bomo kmalu slišali o kaki socialno demokratski »poštenosti« na Slovenskem?

Delavstvo ljubljanske okolice svarimo pred socialno-demokratskim konsumom na Viču. Pazite, da ne bodete zopet ogoljufani! Socialna demokracija in sleparstvo so si v sorodu. Pristopajte pa v delavsko konsumno društvo v Ljubljani na Kongresnem trgu, kjer je bila »Ljudska posojilnica«. Stoji na trdnih nogah, prodaja le dobro blago in ima pošteno upravo, kar kažejo letni računi.

Zopet eden! Ne boste čitali nič novega. Priobčujemo le zato, da se galerija zopet nadaljuje. ela stvar se je godila v mestu Römerstadt na Moravskem. Tam je živel »pošten mož« po imenu Ivan L u d w i g, namestnik blagajnika socialno-demokratskega društva tkalcev. Mož je bil rad večkrat »bolan«. Zlasti v ponedeljkih. Da je v tej bolezni često porabil denar društva, je samoobsebi umevno, saj je bil rdečkar. Mesto v cerkev, je redno zahajal v krčmo. Tam je pil, dokler je bil denar. Ko je pa zmanjkalo denarja, je pa vzel »na puč«. Ravno tako je jemal »na puč« pri čevljarju, hrojaču itd. Ko se pa je nabrala lepa svota dolga, jo je popihal — Bog vé kam. Revni rokodelci pa zastonj čakajo svoje kronce od najbolj poštene (?) stranke — socialno-demokratske.

Sovrag — alkohol. Nedavno se je izvršil v neki francoski vasi sledeč grozen slučaj: Drvar, po imenu Bonabé, 32 let star in hud pijanec, se je v gostilni grozovito napil. Ko se je vrnil domov, je prisilil ženo, da se je popolnoma slekla in šla iz hiše. Zunaj je bil mraz 15 stopinj pod ničlo. Ko so posredovali stariši, je sicer ženo spustil nazaj v hišo, vendar jo je z udarci palice in noža tako zdelal, da je umrla. Nato je še odsekal mački glavo. Pri tem je tudi sebi odsekal dva prsta. Po dovršenem činu se je pa vlegel med mrtvo ženo in mačko ter zaspal. Streznil se ni še, ko je bil že v zaporu. Vse to je storil — alkohol. Zato: Proč z alkoholom!

A. Lukič Slovenska
konfekcijska trgovina
za gospode, dame, dečke in deklice
Ljubljana
Pred škofijo 19

Dobroznana deželna lekarna
pri
„Mariji pomagaj“
Ljubljana, Resljeva cesta št. 1
poleg jubilejnega mostu
Mr. Ph. Milan Leusteka
priporoča:

Antiseptična Melousine-ustna in zobna voda	—50
Tannochinin-tinktura za lase	—50
Železnato China-vino, velika steklenica	1-20
Želodec krepčujoče vino, velika steklenica	—80
Planinski zeliščni sok, steklenica	—50
Odvajalne kroglice, škatljica	—21
Želodčna esenca, steklenica	—10
Melousine-mazilo in milo za lica	—35

SL. OBČINSTVU SE VLJUDNO PRIPOROČA
SPECERIJSKA TRGOVINA
IVANA TONICH
TRŽAŠKA CESTA ŠT. 4.

Račun izgube in dobička K. g. dr. v Idriji za l. 1908.

Z g u b a		D o b i č e k			
	K	h	K	h	
Voznina	3918	88	Kosmati dobiček pri blagu	21101	76
Užitnina	2385	81	Pristopnine	48	—
10% odpis premičnega inventarja	335	20	Dar neimenovanega	100	—
Davki	1488	98	Neizplačane dividende za l 1907	334	77
Neposredna pristojbina	7	90	Obresti naloženega denarja	71	46
Upravni stroški	3557	54			
Obresti zač. posojila	22	48			
4% obresti rezervnega zaklada	523	66			
Zavarovalnina za blago	20	15			
Razni stroški	31	60			
Čisti dobiček	9358	79			
	1655	99		21655	99

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič

Ljubljana, Glavni trg 5.

Največja in najlepša zaloga konfekcije za gospode in dečke kakor tudi vedno zadnje novosti za dame in deklince. — Cene jako nizke.

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg št. 10

priporoča svojo

trgovino s klobuki in čevlji

Velika zaloga.

Solidno blago. Zmerne cene.

Velika zaloga. Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin, pričetih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih čipk, vstavkov, svile, volne, bombaža itd.

Velika izbira drobnega in modnega blaga: rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat itd.

Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb.

Primerna darila za godove in druge prilike.

Priporoča se velespoštovanjem

F. Meršol, Ljubljana, Mestni trg šte. 18.

Velika zaloga. Nizke cene!

Zastonj

torej brezplačno dobi vsak človek

v lekarni Trnkóczy zraven

rotovža, lepo tiskano deset

zapovedi za zdravje.

Tudi po pošti se brezplačno

razpošiljajo.

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta šte. 8, prtiličje

lastna glavnica K 354.645.15

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldne, ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 K čistih 4 K 50 v na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilne položnice na razpolago.

Fotografski umetni zavod

Avg. Berthold

Ljubljana, Sodnijske ulice št. 15.

Izvrševanje vseh v fotografsko stroko spadajočih naročil, kakor: povečevanje, reproduciranje, fotografiranje tehničnih predmetov, interierjev itd.

Vsa dela se izvršujejo točno tudi v največji množini.

Kdor hoče varno, mirno in hitro v

AMERIKO

potovati, naj se obrne na od visoke c. kr. deželne vlade potrjenega glavnega zastopnika

Fr. Seunig, Ljubljana

Kolodvorske ulice šte. 28.

Odprava potnikov samo z najnovešimi parniki velikani:

Kaiserin Auguste Viktoria	nosi	25.000 ton
Amerika	"	24.000 "
President Lincoln	"	20.000 "
President Grant	"	20.000 "

Vožnja Ljubljana-Hamburg traja z na novo uvedenimi direktnimi voznimi kartami, brez vsake menjave, okroglo samo 1 1/2 dneva ter ima potnik pravico porabe brzdovlakov po celi črti od avstrijske meje Eger, naprej.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9

priporočata

svojo največjo zalogo zgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke in

novosti v konfekciji za dame.

Ustanovljeno leta 1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani Podružnica Resljeva cesta št. 2 prej g. Jos. Černe. pri g. Jos. Černe.

Jurčičev trg šte. 3, pri železnem mostu

priporočata svojo bogato zalogo

zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.

Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam svojo izredno veliko zalogo fouratur. — Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih.

Slovenske plošče za gramofone, kakor tudi gramofone in igre.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini:

Janko Češnik

(pri Češniku)

Stritarjeve ulice LJUBLJANA Lingarjeve ulice v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva. Cene najnižje.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure po 4 3/4 %, to je: daje za 200 kron 9 kron 50 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r., predsednik. podpredsednik.

Pivovarna J. PERLES

Ljubljana, Prešernove ulice 7, Ljubljana

priporoča izvrstno marčno pivo v sodčkih in steklenicah.

Najstarejša svečarska tvrdka. — Ustan. pred 100 leti.

FR. ŠUPEVC

priporoča veleč. duhovščini ter slavnemu občinstvu

zajamčeno pristne čebelno-voščene sveče

za cerkev, pogrebe in procesije,

voščene zvitke, izborni med-pitanec

koji se dobiva v steklenicah, skatljah in skafih v poljubni velikosti ter poceni. — Za obila naročila se toplo priporoča in zagotavlja točno in pošteno postrežbo.

Ljubljana, Prešernove (Slonove) ulice št. 7. Perlesova hiša.

Prva slovenska modna trgovina

Engelbert Skušek

Ljubljana, Mestni trg št. 19

se najtopleje priporoča.

Blago in cene brez konkurence.

Na drobno!

A. Šarabon

Na debelo!

Glavna trgovina: Zaloška cesta 1

Ljubljana

Filijalka: Martinova cesta 24

Velika zaloga špecerijskega blaga, žganja, moka in deželnih pridelkov.

Novourejena pražarna za kavo z električnim obratom.

Vsak dan sveže žgana kava.

Glavna zaloga rudninske vode.